

~ Методологија ~

ИНДЕКСИ ПРОИЗВОЂАЧКИХ ЦИЈЕНА У НИСКОГРАДЊИ (ПЦГ)

ПРАВНИ ОСНОВ

Годишњи извјештај о цијенама грађевинских радова у нискоградњи (Г ГРАЂ-ПЦГ) спроводи се по основу Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и у складу са Статистичким програмом 2022-2025.

Обавеза давања података Републичком заводу за статистику Републике Српске (Заводу) заснива се на члану 8. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03).

Према члану 27. и члану 28. Закона о статистици Републике Српске и у складу са Правилником о заштити повјерљивих података, Завод је обавезан да заштити достављене повјерљиве податке. С тим у вези, податке прикупљене у статистичке сврхе, Завод не смије да користи за друге намјене и да објављује као појединачне.

МЕТОДОЛОГИЈА

Методологија за спровођење Годишњег извјештаја о цијенама грађевинских радова у нискоградњи усклађена је са европским статистичким стандардима и њен садржај прописан је ЕУ Методологијом за краткорочне пословне статистике <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/13927551/KS-GQ-21-018-EN-N.pdf/a971106a-6884-9350-38b1-3b095601bb64?t=1638976676048>.

Циљ и садржај

Циљ, односно резултат ове статистичке активности су годишњи индекси цијена за извршене грађевинске радове на изградњи објеката нискоградње (магистралних путева, аутопутева, мостова и тунела). Индекси произвођачких цијена у нискоградњи израчунавају се на основу прикупљених цијена, које се посматрају кроз вријеме. Главна сврха ових индекса је да се користе као дефлатори, те је могуће упоређивати дефлационе вриједности производње у нискоградњи током периода (искључује се утицај цијене).

Извјештајне јединице и јединице посматрања

Годишњи извјештај о цијенама грађевинских радова у нискоградњи подносе економски активна предузећа из Статистичког пословног регистра.

Јединице посматрања су стварно уговорене или фактурисане цијене грађевинских радова у нискоградњи. Цијене се прикупљају од грађевинских предузећа која се баве изградњом објеката нискоградње, магистралних путева, аутопутева, мостова и тунела.

Обухват

Статистичком активношћу (Г ГРАЂ-ПЦГ) обухваћена су активна предузећа чија је главна дјелатност, према Класификацији дјелатности КД БиХ 2010 (NACE Rev. 2), разврстана унутар подручја F - Грађевинарство у области дјелатности 42 - Градња грађевина нискоградње, разред 42.11 Магистрални путеви и аутопутеви и разред 42.13 – Мостови и тунели.

Метод и вријеме прикупљања података

Прикупљање података (цијена) обавља се извјештајним методом, путем Годишњег извјештаја о цијенама грађевинских радова у нискоградњи, за магистралне путеве, аутопутеве, мостове и тунеле.

Образац Г ГРАЂ-ПЦГ садржи различит број репрезентативних грађевинских радова (ставки), чије се произвођачке цијене прате, подијељених према одређеној врсти објекта нискоградње:

- Магистрални путеви – пет група радова,
- Аутопутеви – седам група радова,
- Мостови – девет група радова
- Тунели – десет група радова.

Образац обухвата и идентификационе, адресне и податке о врсти дјелатности.

Обрада података

Индекси произвођачких цијена у нискоградњи израчунавају се коришћењем методе Стандардних компонената (МСК), који се обично користи за компилацију индекса цијена аутопута. МСК посматра аутопуте у грађевинарству - нискоградњи као пакет стандардизованих хомогених компонената. Ове компоненте одговарају понуди стандардних дјелатности (поменути четири групе радова). Изабрана је репрезентативна грађевина (пројекат), која је коришћена за дефинисање одабира грађевинских радова и одговарајућих пондера.

Индекси цијена компилирају се по основу цијена за стандардне компоненте/грађевинске радове у текућој години и у претходној години. Индекс се производи за сваки грађевински рад, на нивоу предузећа, те се добије елементарни индекс (индекс елементарних агрегата). За израчунавање индекса цијена укупне нискоградње примјењује се геометријска средина за сваки рад, а даље се пондерацијом добијају индекси за подгрупе, групе радова и укупно. Пондерациона структура је непромјенљива у петогодишњем периоду.

Израчунавање агрегираних, тј. групних индекса изводи се пондерисањем индивидуалних индекса уз употребу Лесперове формуле.

Пондери

Систем пондерисања за Индекс произвођачких цијена у нискоградњи, за магистралне путеве, аутопутеве, мостове и тунеле, базиран је на предрачуна за ове четири категорије објеката у Босни и Херцеговини. Предрачуни садрже одређене групе радова, за које су, такође, расположиве и спецификације грађевинских радова. Пондери на нивоу групе радова израчунавају се коришћењем односа вриједности извршених грађевинских радова за ниво групе и вриједности свих извршених грађевинских радова за типични објекат нискоградње. Свака група радова састоји се од одређеног броја подгрупа грађевинских радова. Свака подгрупа радова састоји се од одређеног броја грађевинских радова/ставки.

Дефиниције основних обиљежја

Цијена представља јединичну вриједност грађевинских радова извршених од стране грађевинских предузећа у посматраној години, односно цијену која би била понуђена за ту врсту радова у случају да радови нису извршавани у посматраном периоду. Цијена укључује јединичну фактурисану вриједност уграђеног материјала, утрошеног рада и маржу извођача радова за поједину врсту грађевинског рада по одговарајућој мјерној јединици, исказану у КМ (без ПДВ-а). За сваку појединачну врсту радова, извјештајна јединица је обавезна да упише цијену која је *најчешће реализована* у посматраној години.

Индекс произвођачких цијена у нискоградњи (индекс ПЦГ) дефинише се као индекс цијене аутпута за врсту грађевинских радова које обављају извођачи грађевинских радова. Овај индекс мјери стопу промјене тржишних цијена годишњих грађевинских радова, односно пружа пондерисан просјек промјене цијена „релевантних производа“ (грађевинских радова) у групи производа између два периода. Одговарајућа цијена за израчунавање индекса је основна цијена која искључује ПДВ и сличне одбитне порезе који су директно везани за промет.

Усаглашеност са међународним препорукама

Спровођење активности, дефиниције и листа варијабли, те учесталост прикупљања података усклађени су са препорукама ЕУ Уредбе за пословне статистике 2019/2152 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R2152> и Уредбе за имплементацију 2020/1197 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R1197>, чиме је омогућена међународна упоредивост података Републике Српске са другим земљама.

ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања

Одговорни произвођач индекса ПЦГ јесте Републички завод за статистику Републике Српске. Прикупљање извјештаја, унос, обрада података и производња резултата обавља се у Одјељењу производних статистика Завода. У овом Одјељењу обављају се формалне, рачунске и логичке контроле, анализа резултата итд.

Периодика спровођења истраживања

Извјештаји се попуњавају у два примјерка, од којих се један доставља Републичком заводу за статистику Републике Српске, најкасније 20 дана по истеку посматране године. Подаци се објављују педесет дана након посматране године.

Инструменти истраживања

За спровођење Годишњег извјештаја о цијенама грађевинских радова у нискоградњи утврђени су сљедећи методолошки инструменти:

- Образац и унутар њега упутство за попуњавање и
- Писмо извјештајним јединицама.

Публиковање

У складу са европским препорукама, индекси ПЦГ се приказују на нивоу четири основне групе радова и укупно за нискоградњу у Републици Српској.

Годишње саопштење: „Индекси произвођачких цијена у нискоградњи“ доступно је на сајту Републичког завода за статистику Републике Српске: www.rzs.rs.ba

Припремила:

Даница Бабић

Посљедње ажурирање:

28. 02. 2024.